

Bizarre rupsen

Tekst en foto's: Joke van der Peet

Wanneer je in Nederland een volwassen rups wilt determineren dan zal dit meestal, eventueel met behulp van een of meerdere boeken, wel lukken.

Families Voor tropische rupsen geldt dit helaas niet; je bent al blij als je ze in een familie kunt plaatsen. Je loopt namelijk tegen enkele problemen aan, bijvoorbeeld dat er geen of nauwelijks informatie is. Ook komen er in de tropen families voor die typisch voor die streken zijn, dus je bent niet bekend met de kenmerken. Bovendien kennen we in Nederland ook de nodige uitzonderingen binnen de families. Denk maar eens aan de sint-jacobsrups in de berenfamilie. Veel beerrupsen hebben de herkenbare wratjes waar de haren stervormig staan ingeplant, maar de sint-jacobsrups heeft geen wratjes en is praktisch kaal. Een ander voorbeeld zijn de rupsen van het geslacht *Acrionicta* binnen de uilenfamilie. Uilenrupsen zijn kaal en vaak wat saai gekleurd, de *Acrionicta*'s zijn kleurrijker en/of behaard. Deze uitzonderingen gelden zeker voor de tropen.

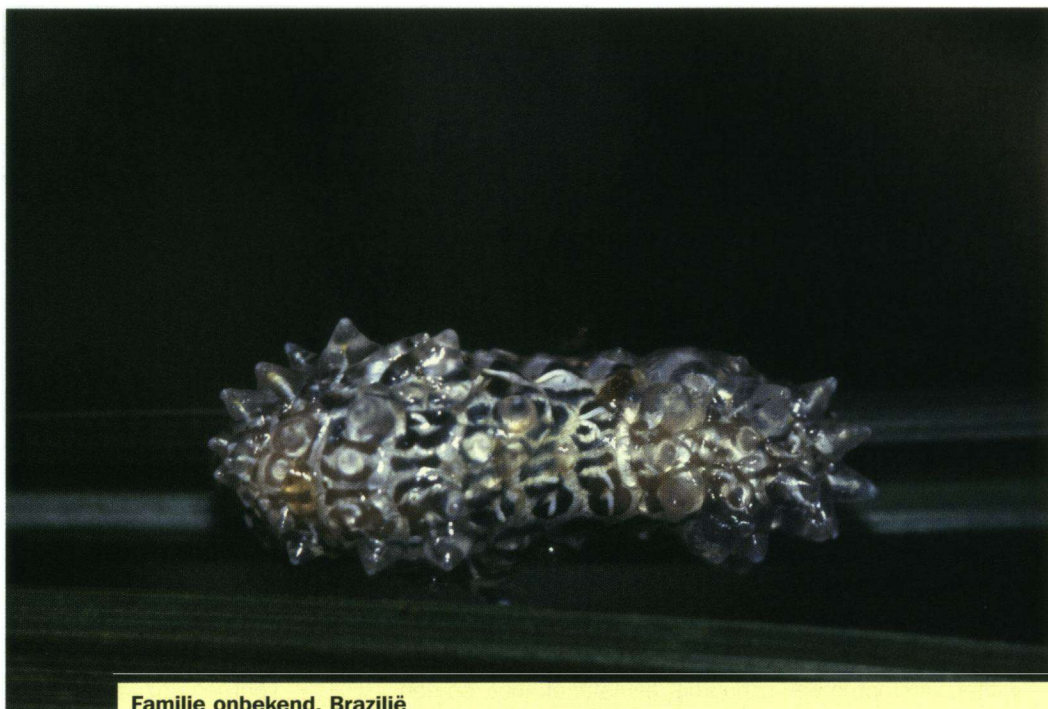
(Geen) idee De tropische rupsen heb ik voor wat betreft de familieterminatie in verschillende categorieën ingedeeld. Een aantal rupsen is makkelijk te herkennen naar aanleiding van duidelijke kenmerken (spanner- en pijlstaartrupsen). Dan heb je rupsen die je niet kent maar die door gevonden informatie wel in een familie kunnen worden geplaatst. En er zijn rupsen die naar aanleiding van bepaalde kenmerken tot een bepaalde familie zouden kunnen behoren, maar waarbij je niet overtuigd bent van de juistheid van je indeling. Tenslotte zijn er nog rupsen waarbij je je afvraagt hoe het zover heeft kunnen komen qua kleuren, haren of andere uitdossingen. En je hebt geen idee tot welke familie hij zou kunnen behoren.

Naar aanleiding van het voorgaande wil ik u graag mee laten genieten van wat je aan bizarre rupsen kunt tegenkomen in het tropische regenwoud van Zuid-Amerika.

Familie Encleidae, Ecuador

Van deze familie heb ik alleen in Zuid-Amerika verschillende soorten gezien, dus ik ben geneigd te denken dat het een typisch Zuid-Amerikaanse familie is. Zeker weten doe ik het niet. De rupsen zijn herkenbaar doordat ze veel glimmende felgekleurde haren bezitten met bovenop het lichaam plukjes versierselen. Ze bezitten brandharen.

Familie onbekend, Brazilië

Dit is nou typisch zo'n rups die je nergens bij kunt indelen. Er lijkt een hele gellaag om de rups heen te zitten. De gellaag heeft een geribbelde structuur en daaronder zitten de kleuren.

Familie Limacodidae, Suriname

In Europa komen enkele slakrupsen, familie Limacodidae, voor. Deze rupsen kenmerken zich doordat de buikpoten ontbreken en doordat ze gedrongen zijn. In de tropen komen veel meer soorten voor van deze familie waaronder ook bizarre vormen. Deze rups, *Phobetron hipparchia*, behoort zeker tot deze familie. Hij ziet er spinachtig uit en dit wordt veroorzaakt door zijn bruine viltige flappen die brandharen bezitten. Voor de verpopping spint de rups zich vast aan het blad en kruipt aan de onderkant uit zijn oude huid, spint de cocon waarin de rups verpopt. Door deze manier wordt de pop beschermd door de oude rupsenhuid met de brandharen. (Bron: Zwerftocht door het insectenrijk, W. Linsenmaier)

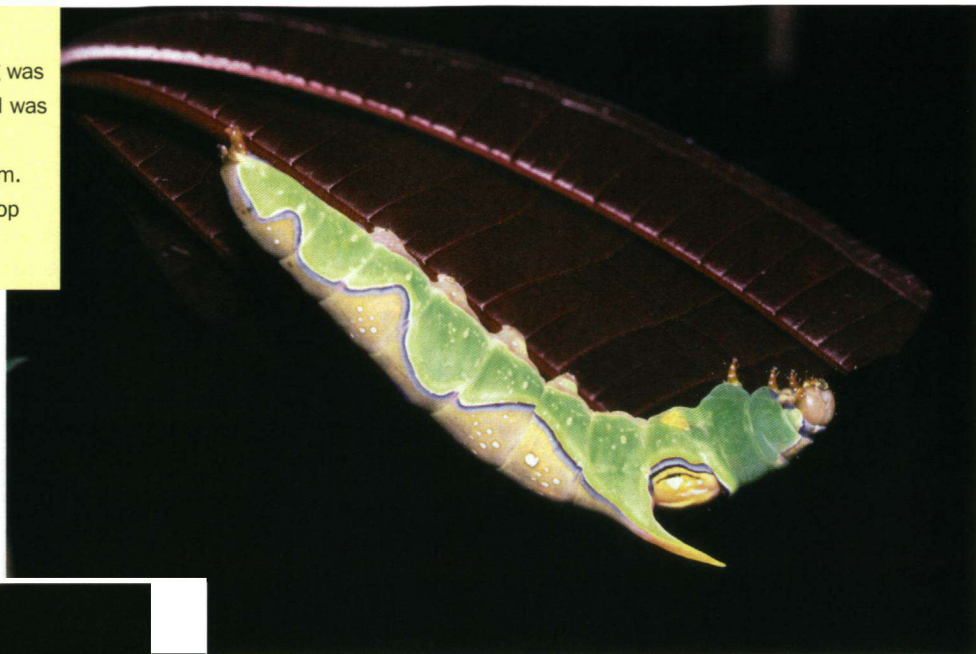
Familie onbekend, Suriname

Binnen de Limacodidae-familie komen ook zeer dicht-behaarde rupsen voor, dus deze rups zou ook tot die familie kunnen behoren.

Familie onbekend, Suriname

Mijn allereerste reactie toen ik deze rups zag was natuurlijk: "Hé, een pijlstaart", maar uiteraard was die gedachte van zeer korte duur. De pijl zit namelijk op de verkeerde plek en verkeerd-om. Bovendien zou een pijlstaartrups jaloers zijn op een tekening met zo'n kleurencombinatie.

Familie Saturniidae, Suriname

Deze rups behoort tot de familie van de nachtpauwogen, *Saturniidae*.

Het betreft een *Automeris*-soort. De vlinders bezitten vaak bruinige voorvleugels en de achtervleugels zijn vaak fel-ler gekleurd met een duidelijk oog erop.

De rupsen kenmerken zich door sterk vertakte doorns over hun hele lichaam die een brandende stof bevatten. De rupsen zijn vaak verschillende tinten geel en/of groen.

Familie onbekend, Suriname

Ook weer een niet te plaatsen rups. Bij verstoring worden de bosjes stekels op de kop en het achterlijf uitgezet waardoor ze een veel groter oppervlakte beslaan.

Kent u ze wèl? Mocht u na het zien van deze foto's denken "Goh, dat ze daar nou geen raad mee weet!", u kunt me mailen: tonjokevdpeet@planet.nl.